

Stadsbyggnadskontoret
Registraturen

Underlag för behovsbedömning för detaljplan för Nobel Center på Blasieholmen, Norrmalm 3:43 i stadsdelen Norrmalm, Dp 2013-00460

Med anledning av stadsbyggnadskontorets remiss i rubricerat ärende får stadsmuseet anföra följande.

Påbörjat planarbete

Stadsbyggnadskontoret har påbörjat planarbete för ett Nobel Center på Blasieholmsudden. En arkitekttävling pågår för centret och det vinnande förslaget skall utgöra underlag för plansamrådet. Planområdet omfattar den så kallade Sillhovstomten med kajen, tullhuset och hamnskjulen på stadens mark och sträcker sig ut över vattnet. Den nya byggnaden skall omfatta 14.500 kvadratmeter över mark och 12.000 kvadratmeter under mark. 80% av lokalerna skall vara publika. Programmet för arkitekttävlingen anger att Nobel Center skall ha sådan verkshöjd att det tillför kvalitet till kulturmiljön som motsvarar de förändringar och ingrepp som görs. I arkitekttävlingen ges utrymme att pröva den nya byggnadens förhållande till vattnet, utan att slå fast att 1870-talets kaj ska bevaras.

Kunskapsläget

Stadsmuseet har inventerat och klassificerat byggnaderna på Blasieholmen. På uppdrag av exploateringskontoret har stadsmuseet gjort en byggnadshistorisk förundersökning som beskriver platsen dess historia och kulturhistoriska värde. Planarbetet har även föregåtts av en utredning som beskriver helhetsmiljön, stadsrummen och de kvaliteter som är befintliga. "Nuläges- och värdebeskrivning av Blasieholmsudden" framtagen av stadsbyggnadskontoret, Nyréns arkitektkontor och Nivå landskapsarkitekter AB. Stadsmuseet har deltagit i en referensgrupp i samband med detta utredningsarbete.

Antikvarisk bedömning av projektets påverkan på miljön

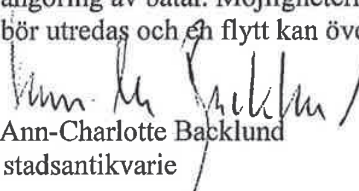
Stadsmuseet gör, liksom stadsbyggnadskontoret, bedömningen att om planerna realiserats skulle det innebära en betydande

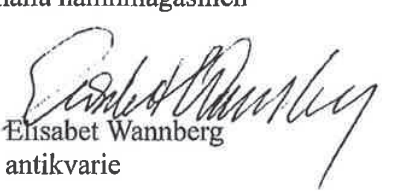
miljöpåverkan varför en miljökonsekvensbeskrivning skall upprättas.

Stadsmuseet ser stora risker med projektet. Framförallt kommer nybyggnaden att i hög grad påverka stadsrummet och stadsbilden och karakteristiska stockholmsvyer försvinna. Den genuin hamnmiljö kommer att gå förlorad. En så omfattande byggnad som beskrivs i planarbetet förmodas innebära rivning av de kulturhistoriskt värdefulla byggnader som ligger inom planområdet, tullhuset från 1870-talet och hamnmagasinen från tidigt 1900-tal. Den tänkta nybyggnaden kommer också att påverka upplevelsen av Nationalmuseum.

Hela miljön på den så kallade Sillhovstomten med kajen, kokhuset från 1832 med synnerligen stort kulturhistoriskt värde (blå), tullhuset från 1876 och varuskjulen hamnmagasinen från 1910 av särskilt kulturhistoriskt värde (grönt) är viktiga för förståelsen av Stockholm som sjöstad, handelsstad och huvudstad. Idag finns mycket lite kvar av den äldre tidens hamn- och sjöfartsmiljöer. Blasieholmsudden är en del av de bevarade marina miljöerna runt Nybroviken och Strömmen som Beckholmen, Skepps- och Kastellholmen och Skeppsbron. Dessa har var och en sina historiska förutsättningar och bildar en kedja som tydliggör vattnets och sjöfartens betydelse för Stockholms historia. Tullhuset från 1870-talet och senare varuskjulen visar bland annat på industrialiseringens betydelse och hur Stockholm blev en storstad med ökade handelsförbindelser. Samtidigt representerar det med övriga bevarade tullhus i Stockholm från 1700-talet till 1900-talets olika skeden i tullens verksamheter och förändringar av handeln med varor.

Stadsmuseet anser att i den nya planen är det utomordentligt viktigt att platsens befintliga kvaliteter och värden tas till vara och att den planerade nybyggnaden tillför platsen nya värden. Ur ett kulturhistoriskt perspektiv är det angeläget att värna kajmiljön och bevara tullhuset. Tullhuset och även kajen bör förses med skydds- och varsamhetsbestämmelser i den kommande planen. Planen bör också värna den fria vattenytan som ligger inom planområdet och även ge förutsättningar för angöring av båtar. Möjligheterna att behålla hamnmagasinen bör utredas och en flytt kan övervägas.

Ann-Charlotte Backlund
stadsantikvarie

Elisabet Wannberg
antikvarie